

Week 1, aansluitend bij de lezingen Deut. 26,4-10 en Luc. 4,1-13

Op de hongerdoek **Samen Dromen – Liefde zij daad** van de Duitse kunstenares Konstanze Trommer, die hier in de kerk hangt, ziet u geen woestijn, maar wel een soort zandbank, of eerder een eiland uit zand, midden in het water. Op het eiland zijn kinderen actief, uit alle streken van deze wereld. We zien kinderen uit Brazilië, Nigeria, Afghanistan en India. Maar ook kinderen hier uit het westen. Alles bij elkaar lijkt het wel een soort Ark van Noach, maar dan in plaats van dieren kinderen. Het lijkt wel een of ander vakantiekiekje, maar wie verder kijkt zal zich toch de nodige vragen stellen. Hoe komen deze kinderen uit alle windstreken op dat eiland? En vooral, kunnen ze eraf? En zo nee, waarmee kunnen ze zich voeden, waar halen ze het water dat ze nodig hebben vandaan? Is er wel toekomst voor deze kinderen.

Kinderen kunnen misschien meer dan wij volwassenen nog dromen van de toekomst. Een toekomst die zij gestalte moeten geven door samen te dromen en daarna de handen uit de mouwen te steken. Maar alle kinderen op de hongerdoek zijn ook altijd iemands kind, iemands kleinkind. Het meisje vooraan in de rubberboot draagt een zwemband om haar arm met daarop de tekst 'oma'. Dat wijst ons erop, aan het begin van deze Vastentijd, dat wij een grote verantwoordelijkheid hebben voor de wereld die we onze kinderen en kleinkinderen nalaten. We zullen wat onze economie betreft, wat onze manier van leven betreft, wat onze omgang met het milieu betreft, toch over een andere boeg moeten gooien willen we onze kinderen en kleinkinderen nog een wereld nalaten waarop ze menswaardig kunnen leven. Mag de vastentijd ons de nodige inspiratie geven om nieuwe wegen te vinden.

Week 2, aansluitend bij de lezingen Gen. 15,5-12.17-18 en Luc. 9,28b-36

Petrus wil graag de situatie boven op de berg Tabor laten zoals die is, Jezus in al zijn heerlijkheid. Hij wil tenten bouwen, zodat Jezus, Elia en Mozes een verblijf hebben. 'Hij wist niet wat hij zei', zegt de evangelist droogjes. Maar Petrus' voorstel stoelt toch wel enigszins op de Joodse traditie. Herhaaldelijk lezen we in het Oude Testament dat God in een tent verblijft. En ook in het begin van het Johannes-evangelie lezen we dat het woord is vlees geworden en onder ons heeft gewoond. De Griekse term die Johannes voor 'wonen' gebruikt, houdt zo iets in als 'in een tent verblijven'.

Ook op de hongerdoek **Samen Dromen – Liefde zij daad** zien we een tent staan. Het zou mogelijk een teken kunnen zijn dat God onder ons is en aan de kant van de kinderen, die we op de hongerdoek zien, staat. Dat de tent aan de linkerkant voorzien is van een gouden rand duidt ook op de aanwezigheid van God, gesymboliseerd door die kleur goud.

Die aanwezigheid van God, die het opneemt voor de afgebeelde kinderen, is broodnodig. Want wanneer we goed kijken, zien we dat de tent geen scheerlijnen heeft en niet vastgemaakt is met haringen in de aarde. Zelfs met weinig wind biedt de tent nauwelijks beschutting meer voor de kinderen, laat staan bij een harde storm of een tornado. De tent is verre van een stabiel stenen gebouw, laat staan een paleis, en ook geen kerk.

Dat maakt de tent op de hongerdoek wel tot een dubbelzinnig iets, dat vragen oproept. Is ons geloven in Gods aanwezigheid genoeg, of zullen we zelf handen en voeten aan die aanwezigheid moeten geven? En hoe kunnen we dat doen in deze tijd van klimaatverandering met alle gevolgen van dien, armoede, steeds meer verhardende tegenstellingen tussen mensen, egoïsme en gebrek aan gemeenschapszin? Moge de vastentijd ons de nodige inspiratie geven om daar een antwoord op te vinden.

Week 3: Aansluitend bij de lezingen Ex. 3,1-8a.13-15, Luc. 13,1-9

Op de hongerdoek **Samen Dromen – Liefde zij daad**, die hier in onze kerk hangt, laat een tweezijdig beeld zien. Links een mooie blauwe hemel, geen vuiltje aan de lucht. Maar rechts doemt in de verte onweer op en een tornado. Zal die het eiland van de kinderen gaan treffen? De Europese jongen houdt de tornado in ieder geval goed in de gaten.

Donkere wolken doemen op, zowel op de hongerdoek, maar ook in de werkelijkheid. Donkere wolken van de klimaatverandering, soms figuurlijk in lange periodes van droogte, dan weer letterlijk door bosbranden, onweer en stormen met heel veel regenval. Maar ook de donkere wolken van menselijke gedragingen zoals egoïsme, overconsumptie, winstbejag, verdeeldheid, die ons sociaal samenleven op het spel zetten.

Jezus roept op tot bekering, zo hebben we in het evangelie van vandaag gelezen. Wie zich niet bekeert, wacht een vreselijk lot. Maar er is nog enig respijt. Ook wij moeten ons bekeren om de donkere wolken af te wenden. Bekeran tot duurzaamheid, tot solidariteit met medemensen, tot sociale relaties die iedereen in waarde en waardigheid laten. Bekeran tot een God, die is, tot een God met open armen, tot een God die ons de Schepping als geschenk heeft gegeven, tot een God die iedere mens op deze aarde tot leven roept. En die bekering moeten we omzetten in daden van liefde zoals de heilige Vincentius à Paulo ons heeft voorgeleefd: liefde zij daad. Een mooie opdracht voor deze vastentijd: in welke daden kan ik mijn liefde voor medemens en milieu omzetten?

Week 4: Aansluitend bij de lezing Luc. 15,1-3.11-32

Lijken wij in onze houding niet op de oudste zoon uit het Evangelie van vandaag, de zoon die op zijn strepen ging staan, overtuigd van zijn eigen gelijk en van zijn eigen verdiensten? Maar de hongerdoek **Samen Dromen – Liefde zij daad**, die hier in onze kerk hangt, wijst op het belang van samenwerken om samen te kunnen dromen van een betere toekomst. Alle kinderen op de afbeelding zijn betrokken op elkaar en op hun omgeving. En op de doek kunnen we ook een aantal dieren zien, die symbool staan voor samenwerken en een nieuw begin. Grienden, een dolfijnsoort, die om het eiland heen zwemmen, staan bekend als sociale dieren, die gezamenlijk jagen en spelen om hun sociale omgang te oefenen. Ook de ringstaartmaki, een halfaap, die in Madagaskar voorkomt, staat bekend om de sociale omgang in groepen, waarvan trouwens een vrouwelijk dier de leidster is. Ringstaartmaki's spelen in grote rol in de scheppingsmythes die in Madagaskar de ronde gaan. Net als ooievaars staan zij voor een nieuw begin. Ooievaars die tot hoog in de lucht kunnen vliegen zijn in veel culturen ook een soort boodschapper van God.

Om samen te dromen over een nieuw begin naar een wereld vol van duurzaamheid en sociale cohesie, zoals God die wil, zullen we ons eigen gelijk tussen haakjes moeten zetten en erkennen dat veel ons in de schoot geworpen is. Zullen we onze eigen verdiensten moeten relativeren. Zullen we ook tot daden van liefde voor medemens en milieu moeten komen, zonder ons eigenbelang op de eerste plek te zetten. De vastentijd is een blijft een goede tijd van bezinning daarover.

Week 5: Aansluitend bij de lezingen Jes. 43,16-21, Joh. 8,1-11

Op de hongerdoek **Samen Dromen – Liefde zij daad**, die hier in onze kerk hangt, ziet u bovenaan, een beetje links van het midden, een helikopter, die lijkt af te zwenken. Net zoals vele andere details op de hongerdoek, roept ook deze helikopter vragen op. Heeft de bemanning net hulpgoederen gebracht? We zien nog een jerrycan met water rechts vooraan drijven. Of is het de opdracht van de bemanning om de kinderen in de gaten te houden, omdat de machtshebbers bang zijn dat deze kinderen iets nieuws gaan beginnen dat hun positie in gevaar kan brengen?

We zullen, zelfs met de beste bedoelingen, altijd fouten maken, niemand van ons kan zich daaraan onttrekken. Maar we kunnen gelukkig ook altijd opnieuw beginnen, in de hoop dat we het dan beter zullen doen, zo hebben we uit de lezingen van vandaag meegenomen.

Misschien maken we wel fouten door de manier waarop we in Nederland en in het Westen ontwikkelingssamenwerking invullen. Vaak is er van 'samenwerking' geen sprake, maar is het veel meer een eenrichtingsverkeer: wie betaalt, bepaalt. Soms is noodhulp, bij rampen en dergelijke, noodzakelijk, zoals de kinderen op de doek behoefte hebben aan water en voedsel om te overleven. Maar we zouden bij het steunen van projecten, hoe nodig op zichzelf, ook steeds zelfredzaamheid en duurzaamheid op het oog moeten hebben. Niet wij als 'gulle gevers', maar de mensen ter plekke moeten bepalen wat de doelen van hun ontwikkelingsproject zijn en op welke manier ze die willen bereiken.

Uiteindelijk zou een actie als Vastenactie niet nodig hoeven te zijn. Zoals uiteindelijk ook de kinderen op het eiland uit hun isolement gehaald moeten worden. Maar om mensen in bij voorbeeld Oeganda een echte kans te geven een nieuw begin te maken, moeten oorzaken van armoede en klimaatverandering aangepakt worden. En die oorzaken liggen in de neoliberale, op groei gerichte economie en onze uitputtende omgang met het milieu. Vooral mensen in landen zoals Oeganda worden met de gevolgen daarvan opgezadeld. De hongerdoek **Samen Dromen – Liefde zij daad** is een uitnodiging en oproep in deze vastentijd na te denken over onze manier

van leven als oorzaak van armoede en milieu-achteruitgang en een nieuw begin te maken met meer solidariteit en duurzaamheid.

Week 6: Palmpasen, aansluitend bij de lezing Luc. 19,28-40 of Luc. 22,14-23,56

Vreugde en verdriet liggen vaak kort bij elkaar. Deze week trekt Jezus nog triomfantelijk Jeruzalem binnen en juichen de omstanders hem toe. Eén week later moet Hij onmenselijk lijden ondergaan en wordt Hij aan het kruis ter dood gebracht.

Zo op het eerste gezicht is op de hongerdoek **Samen dromen – Liefde zij daad**, die hier in onze kerk hangt, alles in orde. Maar dat kan snel veranderen, de dreigende tornado kan heel vlug zijn verwoestende werk doen en de kinderen op het eiland hebben weinig beschutting ertegen.

Ook in pijn, verlies en isolatie is God toch nog aanwezig, ook al lijkt dat op het eerste gezicht niet zo. De op deze aanwezigheid van God gebaseerde breekbare, maar opstandige hoop, toont zich mede in de sterkte van mensen, in zin voor humor en in creativiteit om te overleven. In plaats van vertwijfeling wordt men hier en daar een lachje gewaar of een wuivende hand. Dat symboliseren de kinderen op de hongerdoek ten diepste, terwijl ze jerrycans uit het water vissen, afwassen, kijken en spelen.

Maar we moeten wel beseffen dat de tijd van woorden en praten voorbij is, dat de tijd dringt. We hebben nog maar kort de mogelijkheid die juiste besluiten te nemen om de tornado tegen te gaan. Nog maar weinig tijd om besluiten te nemen vóór medemenselijkheid, vóór duurzaamheid, vóór zuster- en broederschap, vóór het leven. Ons samen dromen dient snel omgezet te worden in daden. De liefde voor onze zusters en broeders wereldwijd, voor onze schepping, voor onszelf, voor onze kinderen en kleinkinderen schreeuwt om daden. Niet in woorden, maar enkel in daden uit zich die liefde. De hongerdoek is een en al een dringende oproep om aan snel de slag te gaan: in je eigen leven, in je huis en bij je gezin, in onze kerkgemeenschap, op je werk, bij je verenigingen, overal waar je ook maar enige invloed uit kunt oefenen.